

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Disquisitionvm Magicarvm Libri Sex

Delrío, Martín Antonio

Mogvntiae, 1624

Qvæstio X. Quid poßint Magi circa ordinem natura & leges vniuersi?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62472](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62472)

Tam multa, tam magna sibi hæc vanitas vendicat: quædam falsò, quædam verè: sed quæ falsò, quæ verè, nunc nobis, quoniam alij id omisere, discutendum est. rem totam certâ methodo ad sua capita reducemus: illud semper memoria reuoluentes, *quicquid dæmon potest, id per eum, ex pacto, magos posse: nihilque sic posse magos, quod nequeat dæmon.*

QVÆSTIO X.

Quid possint Magi circa ordinem naturæ & leges vniuersi?

Naturam sibi parere, & legibus cunctis vniuersi superiorem se (vt legitis) magica gloria-

tur: Mare, cælum, terra, Tartarus seruit mihi:

Nihilq; leges ad meos cantus tener.

*Falsum hoc imprimis, & Soli Deo omnipotenti reseruat. Naturæ ordinem mutare nequit, nisi auctor naturæ; nec leges vniuersi refrigere, nisi qui fixit. scitum & ratum est hoc Theologorum decretum, nec motu locali (quæ actio est immediata dæmonis). nec applicatione agentium & patientium per alterationem, corruptionem, generationemue (quæ sunt eius actiones mediata) posse quidquam, quod naturam superet, & proinde, nec id, quo mutetur ordo, seu lex vniuersi: Sic Diuus Augustinus & D. Thomas, a probatur à Scholasticis auctoritate Apostoli. *b Non subiecit Deus Angelis orbem terra futurum. Vt interpretati D. Chrys. Theophilac. D. Thom. & Sasbaut. non malè. quanquam reuerà verba illa de mundo nouo seu Ecclesiâ potiùs agant, cuius caput est Christus, & de quo non semel Propheta. c Melius probant ratione, quia pars non potest plus toto. Ex hoc axiomate inferuntur multa particula-**

a D. Aug. lib. 3. de Trin. D. Tho. 3. cõ. 108. & q. 6. de malo. ar. 8. quos sequitur Vid. n. 35. b ad Heb. 2. v. 5. c El. 9. v. c

A Primò non posse, Magos dæmonis opera producere immediatè vllâ formam substantialem vel accidentalem. quia naturæ lex est, vt corporeum subiectum nequeat à re incorporeâ immediatè alterari: diabolus autè est incorporeus, formæ autem illæ ex potentiâ rei corporeæ sunt educendæ. hinc sequitur non posse diabolum immediatè vllam qualitatem corpoream & permanentem imprimere. v.g. calorem, frigus, albedinem, &c. d

B 2. Non possunt aliquid creare, propriè loquendo, siue ex nihilo, quia causæ naturalis actiuitas nõ extenditur in id quod nihil est, hoc enim est virtutis infinitæ.

3. Nec ex qualibet re naturali possunt facere quamlibet. quia nequeunt immediatè formam introducere; vt autem eam mediatè introducant, necessarium est aptas dispositiones præcedere: nulla verò res est capax cunctarum dispositionum, quæ ad omnes formas requiritur sunt. Hinc etiam fit, vt nequeant, quouis instrumento vel causâ, quemlibet effectum gignere: tum quia pendunt à pacto inito, quod certa præscribit media: tum quòd, cum non agunt immediatè, causâ vel instrumentum debet idoneam proportionem cum effectu habere.

D 4. Nequeunt formas substantiales (vt dixi) sine præiis alterationib. ac dispositionibus producere. Nec etiã id ipsum possunt facere in instanti (quia mutatio per creaturas nulla fit, nisi in tempore) nec etiam possunt quantumlibet paruo aut æquali tempore quicquid volunt perficere: nam naturaliter ad vnam rem plus, ad aliã minus moræ requiritur, secundum plures aut perfectiores vnius quàm alterius dispositiones.

E 5. Præsuppositâ Aristotelis & sequa-

cium

&c. 65. v. 17. & Ps. 102. v. 19. hoc est ipfis hominibus, qui omnes saltè post iudicij diem credituri sic Phocitus Primas. An. & Hayne d. D. Aug. d. 1. 3. c. 1. & cõmuniter Theologi.

cium; quæ in Lycæo Peripatetico, & scholis Theologorum receptior est: non poterunt vacuum in rerum naturam inducere; nec infinitum vllum actum; nec à priuatione ad habitum regredi; nec ordinem, qui inter formas ac dispositiones rerum naturalium inducendo, extremas prætermisissis medijs, vel posteriores anteriores, immutare aut peruertere; nec corpus de extremo ad extremum transferre non transmissio medio; nec corpus longe à se distans localiter mouere; quia necesse est, vt mouens ac motum simul sint in loco (alioquin sequeretur etiam posse mouere corpus per vacuum, & per quamlibet intercapedinem) nec in instanti vel quâtalibet celeritate corpus mouere aut transferre. quia vis eorum motiua certis est finibus limitata. Quare intelligendum sanè, quod Tertullianus scripsit; *edamones momento esse vbi que.* Item, *totum orbem illis vnum esse locum.* Nam improprie totus orbis vnus illis locus est, cum constet sic v.g. eos esse in Oriete, vt simul tunc non sint in Occidente. siue enim per substantiam suam sint in loco (quod probabilius) siue per virtutis applicationem (vt multi volunt) adæquatus eorū & proprius locus omnium iudicio, certum habet & limitatum ambitum, vel virtuti vel substantiæ proportionatum, & vbi que esse, omnia implere est: quod solius Dei proprium. Momentum etiam vsurpauit pro celeri adeo motu, vt ab hominibus vix queat percipi.

Ex eo quod dictum est non posse tollere connexionem & subordinationem partium vniuersi; sequitur etiam, non posse tollere earum conseruationem: quæ est ordinis & connexionis illius causa finisq; hinc porrò sequitur, quæ de cælorum motu & elementorū

- A translatione, sequenti quæstione dicitur: sequitur etiam non posse impedire proxime & directè (sicut faciebat Deus, quando in tā varijs ac enormibus supplicijs Martyres seruabat illæfos) non posse (inquā) sic impedire actionē agentis naturalis, quod habet omnia ad agendum requisita: sed dūtaxat id posse indirectè & medio aliquo artificio aut medicinā, sicut faciunt homines. videlicet primò adhibitā contrariā causā, quæ alterius causæ vim exeri impediatur. v.g. si mātile de mollib. lapidū filis ex Carysto petitis, & instar telæ cōtextis, in flammā conijceretur, id non modò nō ambureretur, sed splēdidius, nitidiusq; exiret. g. item si adamantē admoueas, impeditur magnes ne ferrum attrahat. h. Sic fortè diabolus gentiles decepit, quando fecit ne flamma exureret capillos Iulij, aut Seruij Tullij aut L. Marcij, aut tunicam Seruij Anagnini potest tamen & alia prodigij tam celebris causa reddi. Nēpe hos ignes ex illo flammæ genere fuisse: quem vulgo vocant Ignem Fatuū: cuius origo hæc à Philoiophis traditur. Exhalationes ab aere frigido, & nimis condensato, propē nos detineri: postea, per vehementem quarundam exhalationum inuicē succedentium compulsationem, calefieri & inflāmari: diuersos quoq; colores & figuras recipere, prout vapor crassior & subtilior fuerit, & prout diuersimodè fuerit configuratus, rubrā apparere vel nigram flammam in materiā crassiore, candidiorē & clariorē in subtiliore, & cæteram figuræ varietatē ex lucis reflexione representare.
- E Apparent etiam huiusmodi phātasmatā (Galli vocant *des Adus*, Germani *Stallichten*) vel inter equorum aures, vel supra verticem hominum vino, irā, vel alia ex causa efferuescentium: item iuxta sepulchra, bustuaria,

f. Angle
n. l. q. v.
si. de da-
no. a. 4.
lib. r.
diffic. 5.

g. Plutarco
n. de defe-
ctu ora-
culor.
h. P. in. li.
37. c. 4. &
D. Aug.
li. 11. de
ciu. Dei
c. 4.
i. vide Vir-
Aeneid. 2.
li. 11. 1.
Plin. li. 2.
c. 107. Ob-
sequenti
de Prodi.

a lib. 1. d.
monolat.
ca. 3.

b Galeni
l. 4. de sim-
plic. medi-
cum fa-
cultat.
Platonis
in Timeo
& ipſius
Timæi
Locri.

vel patibula; quoniam ex corporibus viscoſæ exeunt exhalationes; quæ, ſicut dictum, motu illo inflammantur. præcedere vel ſubſequi viatorem putantur, quia progreſſu citatiore homo aerem commouet; idcirco ſi coneris apprehendere, diffugere videntur, ab aere pulſæ. Legi Nuperum ſcriptorem Juriconſultū *a*, qui cenſet hæc omnia dæmonum eſſe ludibria, & his ignibus malum genium inſitum eſſe. *cur enim alioqui homines ſic* (ait) *pellicium in ſtagnoſum fluminumque voragineſ ac præcipitia?* Non illa (mi homo) pellicunt; ſed ſit, quia nocturnum ſilentium, & flammæ nouitas ignariſ cauſa metum ac conſternationem inducunt; & faciunt à viâ aberrare, & ſic in malum aliquod ruere, præfertim in flumina vel ſtagna. Naturâ enim ſuâ hi ignes (vt flammæ quas Aethna eructat in fretum feruntur) etiâ voluntur verſus aquas (vt videtur Leloyher obſeruauit libro primo de ſpectr. cap. 5.) idcirco qui perturbati ſeu cõſternati vel ducti curioſitate, hos ſequuntur ſæpe ſubmerſionis periculū ſubeunt. Si qua coactio extrinſeca ad ſequendum quandoque deprehendatur; illa certe naturalis non eſt, ſed à dæmone. Nam non nego quandoque poſſe fieri, vt hiſ ſe flammis dæmõ adiungat. ſed cum naturalem cauſam flammaram teneamus, haud arbitror cum plebeculâ ad prodigioſas cauſas confugiendum. Cur verò hiſ non vſtulentur equorum aures, vel hominum capita, cauſam putarim; quod ex ſententia veterum philoſophorum, *b* ignis duo ſunt genera (ſeu partes potius) flamma & pruna: prunaque proprium ſit, vrere ac non lucere; flammæ verò, lucere & vrere, quando perfecta eſt flamma; quâdo verò imperfecta (vt de qua agimus) tunc tamen poſſit lucere; licet vim vrendi non habeat. Et nomē

A ſatis indicat, hunc non verum eſſe aut perfectum ignem, ſed quid igni ſimile, ſicut caprificus & ficus fatua non vera eſt ficus, ſed degenerans quid & ficui ſimile. Confirmant, quod narrant etiam aquas Scantias flammam exire: quæ inualida ſit quando tranſit, nec longè in alia materiâ queat durare: & ſuper huc igneum fontem, quæ illum contegit fraxinus, æternū virere cernitur: quod non foret, ſi hæc flamma vera perfecta que foret. Talis etiâ albus ille qui poſt tempeſtatem nauis apparet, & ſuper malum, nauiumque armamenta ſidens, nihil adurit: Gentilibus Diocurorum ſeu Caſtorū albâ ſtella, nobis *S, Telmus* dicitur. *d* Videte nunc inſignem mathæologi Lutheri Meteorologia. *commentar. in c. 9. Ge. fo. 146.* de iride diſputans, non contentus Iridem cum Halone vel Coronâ conſiſſe. ſubdit: *Ego non dubito ſalutantes capras, volantes dracones; lanceas, & ſimilia eſſe effectus malorum ſpirituum in aere ſic ludentium, vt aut terreat, aut decipiant homines: gentes flammâs in nauibus apparentes iudicarunt Caſtorem & Pollucem eſſe. Et apparet aliquando luna ſuper aures equorum. Hæc omnia certum eſt eſſe ludibria dæmonum in aere.* Sic ille per certum eſt, & non dubio, nullâ redditâ ratione philoſophiam euertit: eodem iure, quo fidem; vt in Deum, ſic in naturam ius ſibi vſurpans; Lunam vocat, illas, quas dixi flammulas; aut ſi lunam vidit equorū auribus inſidentem; vidit, quâdo lunaticus. Et tamen hæc cenſet eſſe *nam firmiſſimam & certifiſſimam* (verba eius ſunt) *demonſtrationem, quod omnes illa impreſiones, vt vocant, ſint opera Dei, vel etiam dæmonum.* Iris, & cometa quidē, ſecundum illum, Dei; cætera dæmonū. Gaudeant tali Doctore, qui amat deſperare. Quod vero legimus de erraticis

c Plin. d.
c. 107.

d vide
quæ dixi
comment.
in Her-
cul. Fur.
v. 14.

flamma-

flammarum globis humanam edentibus vocem, & de resecto cadaueris cum humero costisque; brachio dextro, in vsum luminis nocturni: cuius extremi digiti flammâ sulphurea ac violacea tantisper arserunt, dum striges venenim malum totum dormienti infudissent, idque quod constituerant totum percussissent, demum flamma extincta tam integros illibatofque mansisse digitos, quam si lumini fomitem nullū ante præbuisent, quod Mæga, quoties voluit, facere Remigius e asseuerat, id omne idem recte ad demonis technas retulit. Ceterū quod Cl. Claud. f. canit in Aethiæ cacumine niues illælas permanere, quia vastum illud incendium sub niuib. seruare fidem, & lambit conizuas, innoxia flamma pruinas, hoc non est fabulosum (suffragantur enim historici, philosophi; g) sed est abditū naturæ secretum, forte, an quod flamma nimis violenta propulsione eiecta, minus actiuitatis habet incircumiacētia, quæ tam obiter attingit, quod si verum est, pertinent ad posteriorem actiuitatis impediendæ modum. Alter enim modus huius impedimenti fit per aeris interiecti celerem ac violentum motū, quo impeditur actio naturalis, ne se in obiectum insinuet, sicut solemus moto aëre tumum, ne noceat oculis, abigere sicut etiam diabolus effecit, ne distilleret aqua, quam Tulfia Vestalis cribro portabat. h Sic flammam tinctam atridæmonis spectrum impediuit; ne Iouis Apumeni fanum absumeret, donec diuino miraculo aquæ benedictæ aspersio dæmones abegit. i

Sic ad Medæ incantationes tauro- rum flammiumorum halitum innocuum factum Poëtæ canunt. Semper enim Dei miracula diabolus conatur simulare. Scit sanctos per fidem (vt ait Apost.) impetum ignis extinxisse. Heb. 11. v.

A 34. vt fecerunt tres pueri Hebræi. Dan. vt fecit B. Franciscus de Paula, alijque vno contentus ero exemplo, in quo, cū fide, meritum quoque religiose seu cæcæ obedientiæ resplendet. Scardeonius ita scribit: Accidit aliquando forte fortuna, vt prepositus quidam prædicatorum D. August. illic apud hos (Iesuatos D. Columbini sectatores) ad prandium inuitatus accumberet: qui amotus epulæ, semotisque arbitrari, dataque loquendi venia, cepit de Domino professionis merito copiose admodum, arroganterque disserere: tacite exprobrans eum, quod professionem vram vatorum, cum inter cænobitas communarentur, publice, palamque cum cæteris monachis solita non profiterentur forma. Ad id Iesuitarum prepositus. homo idiota sane, sed prudens. Et dilatus Deo, argute respondit: Vis (inquit) Pat. vt, quomam in hos sermones incidimus: vtrum vnus ex nostris fratribus, ita simpliciter quolibet modo vco oblatu: aucomes istertine, publice vria vota professus, superiori suo obedientiam exhibeat sincerio- rem? Amicit ille ignarus quidem, libens. Tum Iesuita ad hunc nostrum Marcum quam primum conuersus, qui ibi forte acumbentibus ministrabat, ait: Marce frater, hi sodales nostri frigent in virtute sancta obedientia adferas huc eis cito è coquina nudis manibus ardentes prunas, vt confestim calefiat. At ille haud cunctabundus (vt erat ad obedientiam præptus) nihil fore credens, quod fieri non posset, si sub obedientia præcepto mandaretur: festinus nihil habitans à coquina ad mensam ardentes prunas quam plurimas ambabus manibus iunctis, absque vilo detrimento aut lesione sui portauit, verique eas porrigens ad frigus tollendum: quas iterū, iubente preposito, cunctis admirantibus. ad locum vnde detulerat deportauit. Hinc prepositus ille Dominicus vltra modum obstupescit factus comitem suam intuetur, quasi idem esset illi illo præcepturus. At ille cognita re nihil curandū ratus, quam

e d. c. 3.

f de raptu
Proscrip.g Strabo
Solinus.
Plin. &
Seneca,h Valer.
Max. l. 8.
Tertul. A
polo. c. 22
Minuci
in Octa-
uio, D.
Aug. l. 10.
de ciu.
Dei c. 16.
Theodo-
ret. lib. 5.
Hist. Ecc
cap. 21.

primum in hac verba prorupit. Pater Reuerende, apage te, ne me iubeas tentare Deum, adferam, si voles, ignem, prout soleo, testula, non manibus.

At illi admirabundi ob tantum miraculum, hinc taciti intra se stupebant: hinc repente comitū responso delectati, se mutuo insipientes subriserunt. Subrideat fortē & aliquis Iesuitarum hostis hæc legens, At Scardeonius Iesuita nō fuit, quin & Iesuitarum tenuem admodum cognitionem habebat, qui tum recens Patavium aduenerant: Ille namque nos vocat *Sacerdotes nominis Iesu libr. 2. classe 5. fol. 95.* Iesuitas autem in prædicta narratione d. libr. 2. classe 6. fol. 113. vocat eos, qui proprie *Iesuati* nominantur, illi auctorem ordinis habent B. Ioannem Columbanum, & ferē ad vnum laici sunt: nos auctorem habemus ordinis nostri B. Ignatium Loiolam, & in singulis domibus multos Sacerdotes. Illi ab Urbano V. Papa, anno 1369. confirmati fuerunt: nos primū à Paulo III. post annum 1540. illi *Iesuati S. Hieronymi*, nos *clerici Societatis Iesu* sumus vocati. de illis lege Paulum Morigiam *lib. de orig. religionum. c. 33. & 35.* de nobis vitam P. Ignatij Loiolæ à Patre Petro Ribadeneyrâ, & P. Petro Maffeo accuratē descriptam. Errauit ergo Scardeonius in nomine, vt & ceteri, qui Iesuitas cum Iesuatis confundunt. Et ex hoc errore Bartholom. Fumus in *armill. aurea verb. religio nu. 4.* satis inconsideratē negat Iesuitas proprie religiosos esse & auctorem laudat Abba. in *rub. de regul. num. 3.* qui tamen duntaxat scribit eos non propriē dici regulares: quod & ipsum falsum. nam Iesuitæ vtrunque sunt Regulares, quia regulam certam profitentes: clerici sunt religiosi, quia quidem tria vota etiam solemnia, quæ Abbas requirit, emittunt; & nihilominus qui ea non emittunt, simpli-

A cium emissione religiosos esse PP. Maximi, Gregorius XII. & XIII. definiunt. Verum Abbas errabat in factis: & Fumus imperite Abbatis sententiam exceperat. ambo autem de Iesuatis prædictis loquebantur. nam Abbatis tempore de Iesuatis nulla dum erat cogitatio: libri sunt corrigendi Abbatis, Fumi, Scardeonij, & (miror) id ab ijs, qui nuperis editionibus præfuerunt, non animaduersum. Venia plane dignus Fumus, si ante Soc. Iesu institutam scripsit. Venia indignus Baleus hæret. Anglus in *Lib. scriptorum Britannia*, qui nos fingit, additis (vt illi solemne) fabellis, Theatinos esse, & Venetijs primum à Paulo Carassa, qui postea Paulus IV. institutos. Minus tamen Mirandum. Anglo Caluin. nomen nostrum ignotum fuisse, sed plane miranda malignitas & stupor Paris. aduocati, Papyrij Maisoni: qui cum in nostra societate non paucis annis vixisset, vt rubula fori fieret, eā deferens maledicentiæ quali tyrocinium fecit, in nomine nostro infectando. nam in Pauli IV. Pontificis vita rapsodij, scribit nos in Hispania *Ignitianos*: Nolæ in Campania *Iesuinos* vocari, & sic ipse appellat: cur ne nouisse videatur, & vt apostasiam tegat. male nouerat, à quibus tam malè tam malo exemplo defecit. Si tam parū illi noti, vnde, aut qua, in intima se arcana cordis iste cordiū & renū scrutator penetrauit, vt nihil veretur affirmare: eos sibi solos videri societatem cum Iesu contraxisse: & in eonimium sapientes esse, quod se putent cælo vel ipsi quandoque imperaturos: Qui cordis eorum tam penita perspexerat arcana, quo potuit pacto nomen ignorasse: si nec nomen nouerat, nō potuit se in hæc latibula profunda cordis penetrasse. Teneo te Spiritus apostaticæ. Bruiorum brutus iste mos est, vt quos flagi-

tiose deseruerunt, quia disciplinam non ferebant: illos infrunito ore & lingua virulenta conentur profcindere, ne non merito transfugisse videantur. Ad rem redeo à diuerticulo, in quod me Scardeonius pertraxerat.

QVÆSTIO XI.

Qua Magorum potestas in orbis cælestes sidera & elementa?

ERENDI sunt Empedocles, Soliphanes, Apollonius, Virgilius & alij poëtae, vt questione præcedente docui, plus nimium Magis tribuentes: ferendi, quia gentiles: sed quis ferat hominem Christianum, & qui Catholicus amat audire. In parabata vinculo, sic canentem?

Verba vel alto errantia cælo.

Sistere sidera, verba potentem

Noctu possunt ducere lunam.

quod ethnicum est, stolidum est, & mere fabulosum.

Primo, nec cæli, nec siderum motum sistere, vel eorum statos cursus retroagere magicen posse. hoc enim foret vniuersi ordinem turbare. Hinc vero concidit fabula veterum de lunæ de tractione: non magis consentanea rationi, quam recentior nostris temporibus. ridicula populi cuiusdam opinio, arbitrantis lunam ab asino epotâ: quia pecus Arcadicum de flumine biberat, in quo noctu lunæ facies, vt fit, lucentis reddebatur cum biberet: eoque recedente subita nube luna velata videri desijisset: ideo miserum Sileni vectorem in carcerē coniecere, in equuleum egerē, & aluo rescissa, vt lunâ mundo redderet, sâuisime exenterarunt. Conclulsionem nostram D. Augustin. confirmat. *b* Veteris fabulæ origo nata ex ignorantia causæ, cur luna naturaliter deliquium luminis patiat, teste

A Plutarcho c, & veteri quodam poeta, cuius fragmentum, vt à Turnebo d accepimus, dignissimum est, quod pluribus locis legatur.

Sed tamen incuruus per pondera terre nitens.

Dicam quæ fesso liuescat circulus orbe, Purpureumque iubar mui cur tabeat oris.

Non illam, vt populi credunt, nigriantibus antri:

Infernas volans mulier prædura sub vmbra

Detrahit alniugo è speculo, nec carmine victa,

*Vel rore Stygias **

Vincibilemque petit clamorem, quippe per æthram,

Qua citinus limes dissepit turbida puri,

Inuolata meat: sed vasto corpore tellus, Quæ medium tenet ima polum, dum lumina fratris

Detinet vmbiferis metis, tum sidere casto

Pallefcit teres vmbra rotæ: dum transcat axem.

Aggeret velox tumuli, speculoque rosanti

D *Fraternas reparat per cælum libera flammæ.*

Addit postea multa discretissime, quibus hanc sententiam confirmat, ibi legere poterit, quem capit priscorum poëtarum lectio.

Secundo nequeunt integrum elementum de loco suo naturali in alium transferre: nec partes, quibus integratur mandus, tollere vel suo mouere loco. Ratio est eadem, quæ præcedentis conclusionis, estq; sententia communis Theologorum, atq; hoc voluit Firmilianus ad D. Cyprianum scribens. Terremotus tamen possunt efficere: nempe immisso quopis vehementi spiritu in

b d. c. 4.
e l. de præ
cept. con
nubial.
d l. 19. ad
uetlar. c. 3